

Hogeschool Utrecht

B Sociaal Juridische Dienstverlening

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In november 2018 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening (SJD) van de Hogeschool Utrecht bezocht door het visitatiepanel van NQA. Het betreft een vierjarige voltijd- en deeltijdopleiding in Utrecht. Het panel beoordeelt de opleiding volgens de beperkte opleidingsbeoordeling als **voldoende**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **goed**.

SJD in Utrecht beoogt een reflectieve hbo-professional op te leiden met een stevige juridische en sociaalwetenschappelijke basis. Er is veel aandacht voor de diverse en integrale manier waarop kennis en vaardigheden worden aangeboden. Daarnaast is de verbinding tussen onderzoek, werkveld en onderwijs goed zichtbaar en er is veel aandacht voor onderzoekend vermogen, ethiek en reflectie. Co-creatie met het beroepenveld bij het vormgeven en uitvoeren van het onderwijs is een ander speerpunt van de opleiding. Studenten leren gedurende de opleiding kritisch en op integrale wijze na te denken over de aangereikte informatie. SJD heeft voorgenoemde elementen in een overtuigend sterk eigen profiel neergezet.

De competenties voldoen aan de HU-competenties en sluiten aan op het landelijke profiel. De competenties zijn gebaseerd op de landelijk vastgestelde competenties en worden uitgebreid met twee Utrechtse competenties, te weten *kritisch denken en handelen* en *rapporteren*. Hiermee geeft SJD een mooie en eigen kleur aan het landelijk profiel.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel **goed**.

De bacheloropleiding SJD in Utrecht is succesvol bezig met het invoeren van een herzien programma, studenten die in studiejaar 2016-2017 de voltijdopleiding zijn gestart, volgen het nieuwe programma. In dit nieuwe programma hanteert de opleiding een aantal didactische uitgangspunten waarvan de belangrijkste zijn het werken met de SJD-praktijkcyclus, het centraal stellen van de beroepspraktijk en expliciete aandacht voor *blended learning*.

Het programma bestaat uit cursussen met focus op de inhoudsgebieden sociaal, juridisch en dienstverlening. In iedere cursus wordt het onderwijs integraal aan de hand van een thema aangeboden in eenheden van 10 EC. De praktijk wordt in de vorm van casussen uit het beroepenveld en gastdocenten in de cursussen aangeboden. Daarnaast kent het programma studentgestuurd onderwijs in een praktijkgerichte lijn. Studenten kiezen zelf voor opdrachten en beroepspraktijken en bepalen aan welke competenties ze werken. De SJD praktijkcyclus wordt in deze studieonderdelen zichtbaar toegepast. Van gekaderde en simpele naar complexe casussen. Studenten werken tot slot aan hun competentieontwikkeling aan de hand van leerteams waarin ze met peers en begeleider zelf ingebrachte dilemma's bespreken.

Het programma leidt studenten op tot kritische SJD professionals die nadenken over morele en ethische kwesties en zich kritisch opstellen ten aanzien van beschikbare informatiebronnen. De integrale benadering van het onderwijs draagt hieraan bij, studenten leren werken vanuit en met verschillende beroepsrollen en inhoudsgebieden.

Het onderwijs is student-gecentreerd, met variatie in werkvormen, keuzevrijheid voor studenten aanzien van praktijkopdrachten en frequente en uitgebreide begeleiding. Studenten tonen zich hierover tevreden.

Het docententeam kent een grote mate van collegialiteit, functioneert met een grote mate van zelfstandigheid en maakt gebruik van de sterktes van de individuele docenten. De werkdruk is hoog, dit krijgt aandacht vanuit het management. De inhoudelijke kwaliteit van docenten is hoog, bijna alle docenten zijn in het bezit van een master en er zijn veel publicaties van hoog niveau. Tot slot is er veel aandacht voor didactische vaardigheden van het docententeam. De herziening van het programma vraagt een andere wijze van onderwijs geven. Zowel voor het opzetten van een cursus als voor het toepassen van verschillende onderwijsvormen zijn trainingen gevolgd.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **goed**.

De opleiding heeft het toetsprogramma gebaseerd op de competenties, BoKS en Dublin-descriptoren. Bij de ontwikkeling van het nieuwe programma is duidelijk nagedacht over *constructive alignment*. Evenals de competenties is het toetsprogramma in detail uitgewerkt, per competenties is aangegeven in welke cursus en welk jaar deze wordt getoetst en in welke toetsvorm. Het panel is positief over de heldere wijze waarop de opleiding onderscheid maakt tussen inhoudsgericht en competentiegericht toetsen. Ook heeft het opleidingsteam veel aandacht voor onderlinge kalibratie. Binnen een cursus kan een laag cijfer voor één inhoudsgebied niet worden gecompenseerd met een goed cijfer van een ander inhoudsgebied. Dit garandeert dat studenten in de volle breedte van de opleiding voldoende onderlegd zijn. Ook binnen de deeltijdopleiding is een helder beleid van toetsing aanwezig. De opleiding wil het integraal toetsen nog verder uitwerken, het panel stimuleert dit. Het panel is enthousiast over de frequente en heldere schriftelijke feedback die studenten ontvangen. Docenten en studenten vinden dat dit belangrijk is bij de ontwikkeling van de student.

De examencommissie is in control en controleert actief of de toetsing geborgd is en blijft bij de invoering van het nieuwe programma. Ook de opleidingscommissie functioneert voldoende en is met name actief betrokken bij het evalueren van het onderwijs en toetsing. Het panel merkt op dat de veelheid aan kaders enerzijds de borging van toetsen bevordert, maar ook de mogelijkheden om te experimenteren inperkt. De balans tussen creativiteit en borging verdient aandacht als de opleiding de toetsing nog verder wil ontwikkelen en in lijn wil brengen met het onderwijsconcept.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel **voldoende**.

Het afstuderen vindt ten tijde van de visitatie plaats volgens het oude programma. Het afstudeerprogramma van 25 EC kent verschillende onderdelen en bestaat uit een onderzoeksrapport, beroepsproduct(en) en een eindgesprek. De deeltijdopleiding kent een afstudeerprogramma van 15 EC met een onderzoeksplan en een onderzoeksrapport. Zowel voltijd- als deeltijdopleiding leveren binnen dit programma alumni af die voldoen aan het profiel van de kritische SJD-professional. Het panel constateert dat het niveau van de afstudeerproducten in alle gevallen voldoende is. Het panel ziet een veelheid aan afstudeerproducten binnen het oude programma en merkt op dat de kwaliteit door de veelheid en diversiteit onder druk kan komen te staan. Dit wordt in het nieuwe programma aangepakt en het

panel verwacht dat meer focus op een enkel product een positief effect zal hebben op de kwaliteit. Alumni vinden snel een baan op niveau en geven aan goed te zijn voorbereid op de praktijk.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	9
Schets van de opleiding	11
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	12
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
Standaard 3 Toetsing	21
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	24
Eindoordeel over de opleiding	27
Aanbevelingen	28
Bijlagen	29
Bijlage 1 Bezoekprogramma	30
Bijlage 2 Overzicht van programma	31

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening van Hogeschool Utrecht. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool Utrecht en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en het *NQA-protocol 2018 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 29 november 2018. Het visitatiepanel bestond uit:

De heer dr. mr. H.J.L.M. van der Luytgaarden (voorzitter, domeindeskundige)

De heer H.A. Haster Bc (domeindeskundige)

De heer drs. J.A. Waal (domeindeskundige)

Mevrouw L. Barmantloo (studentlid)

Mevrouw dr. M. van Bogaert, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

De opleiding SJD maakte onderdeel uit van een visitatiegroep (SJD Noord- en Oost Nederland). Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Bij de aanvraag heeft de instelling een zelfevaluatie-rapport (ZER) aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2018*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht; zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, januari 2019

Panelvoorzitter

dr. mr. H.J.L.M. van der Luytgaarden

Lead-auditor

dr. M. van Bogaert

Schets van de opleiding

De bachelor Sociaal Juridische Dienstverlening (SJD) valt onder het Instituut voor Recht van de Hogeschool Utrecht (HU). De opleiding SJD is in 1989 opgericht vanuit twee beroepsgroepen: maatschappelijk werkers en juristen. De studenten SJD zijn zowel juridisch als sociaal-agogisch opgeleid. De opleiding streeft er naar een kwalitatief hoogwaardige opleiding vorm te geven waar studenten zich kunnen ontwikkelen tot een kritisch beginnend sociaaljuridische professional. De voltijdopleiding kent een stabiele instroom van ongeveer 240 studenten per jaar.

Naast de voltijdopleiding kent SJD ook een deeltijdopleiding. Hoewel de leeruitkomsten (competenties) van vol- en deeltijd overeenkomen, zijn onderwijs en toetsing afgestemd op de specifieke doelgroepen. Sinds 2016 valt de deeltijdopleiding onder het Leven Lang Leren-team (LLL) dat in 2017-2018 van start is gegaan met een nieuw eerste studiejaar. In dit rapport beoordeelt het panel de standaarden 3 en 4 van de oude deeltijdopleiding. Als de deeltijdopleiding niet expliciet wordt vermeld, dan zijn de bevindingen van het panel gelijk aan die van de voltijdopleiding.

De ontwikkelingen in het werkveld gaan snel, de SJD'er heeft te maken met een steeds veranderende realiteit en ook de studentenpopulatie verandert. Daarnaast heeft de opleiding in de afgelopen jaren op een intensieve wijze het onderwijs doorontwikkeld. Als gevolg van deze ontwikkelingen is de opleiding herontworpen. Het doel van de opleiding is een startende professional af te leveren die met de voeten in de klei staat. Aandachtspunten in het nieuwe programma zijn de toegenomen aandacht voor praktijkgerichtheid in samenwerking met het werkveld, een meer studentgericht programma, bijvoorbeeld door het werken in leerteams, en er is ruimte voor nieuwe onderwijskundige inzichten.

De implementatie van het herziene programma begon in 2016-2017 in het eerste studiejaar, in 2017-2018 ook in het tweede studiejaar. Ten tijde van het visitatiebezoek (november 2018) was ook het derde jaar van start gegaan. Dat betekent dat het vierde jaar op het moment van de visitatie nog volgens het oude programma werd onderwezen. Tijdens het visitatiebezoek is het proces van de herziening helder verwoord door de opleiding, waarbij uitgangspunten, aandachtspunten en ontwikkelpunten met het panel zijn besproken. De beoordeling van standaarden 1, 2 en 3 zijn voornamelijk op het nieuwe programma gericht, de beoordeling van standaard 4 grotendeels op het oude programma. Het nieuwe programma en de jaren 3 en 4 van het oude programma zijn in bijlage 3 weergegeven.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Het panel komt om een aantal redenen tot de waardering goed. Als eerste noemt het panel de opzet en het profiel van waaruit de herziene opleiding is ontwikkeld. Er is goed nagedacht over de verschillende aspecten die van belang zijn voor het profiel dat de opleiding voor de afgestudeerde definieert. Deze aspecten zijn consistent doorgetrokken in de nieuwe opzet van het programma, bijvoorbeeld co-creatie met het beroepenveld en onderzoek, aandacht voor integraal onderwijs en meer studentgerichtheid. De beoogde leerresultaten sluiten aan op de landelijke SJD-competentieset en voldoen aan wat er nationaal en internationaal verwacht wordt van een opleiding op hbo-bachelorniveau. Het panel is positief over de inzichtelijke en gedetailleerde wijze waarop de competenties van de landelijke competentieset zijn uitgewerkt. Ook stelt de Utrechtse SJD-opleiding extra eisen ten aanzien van twee aanvullende competenties. Met de formulering van deze competenties onderscheidt de Utrechtse SJD'er zich ten aanzien van andere SJD-opleidingen, te weten *kritisch denken en handelen* en *rapporteren*. Hiermee geeft SJD van de HU een mooie en eigen kleur aan het landelijk profiel. Tot slot richt de opleiding zich expliciet en succesvol op een gestructureerde inzet ten aanzien van het werken in de driehoek beroepspraktijk - onderzoek - onderwijs.

Onderbouwing

Profiel van de opleiding

De startbekwame SJD-professional is door de opleiding als volgt beschreven:

“Een startbekwame SJD'er is een lerende professional die zelfstandig en samen met anderen vanuit zijn beroepsrol zijn competenties inzet om de cliënt op passende wijze te ondersteunen bij het oplossen van sociaal juridische vragen en problemen. Hij kan werken met en vanuit verschillende perspectieven en kaders, en kan daarbij met de menselijke maat kritisch denken en handelen.”

De opleiding SJD van de HU heeft tot doel studenten op te leiden tot reflectieve hbo-professionals met een stevige juridische en sociaalwetenschappelijke basis. De opleiding kent een aantal inhoudsgebieden die zijn geformuleerd in de Body of Knowledge and Skills (BoKS), te weten sociaalwetenschappelijke kennis, juridische kennis, dienstverlening en de kritische professional. Er is aandacht voor de diverse en integrale manier waarop kennis en vaardigheden worden aangeboden, de verbinding tussen onderzoek, werkveld en onderwijs is zichtbaar en er is een duidelijke plek voor praktijkgericht onderzoek op basis van onderzoekend vermogen.

Bij het herontwerpen van de opleiding is gestructureerd ingezet op de driehoek beroepspraktijk – onderzoek – onderwijs. Doel is dat studenten en opleiding zich ontwikkelen in lijn met de

ontwikkelingen in het (regionale) werkveld, praktijkgericht onderzoek en de onderwijsvisie van de HU. Dit kenmerkt zich onder meer door co-creatie met het beroepenveld bij het vormgeven en uitvoeren van onderwijs. Tevens staat onderzoek ten dienste van de ontwikkeling van de student als professional. Het panel is van mening dat deze beoogde driehoek ook in de praktijk goed functioneert. De rol en positie van de beroepspraktijk is helder en zichtbaar vanaf het eerste jaar en ook de rol van praktijkonderzoek is duidelijk in de opzet van het programma aanwezig. Tot slot denkt de opleiding goed na over innovatieve onderwijsmethoden die de huidige studenten aanspreken. Het panel merkt wel op dat er erg veel kaders zijn waarbinnen de opleiding een programma aan het ontwikkelen is. Hoewel kaders positief kunnen bijdragen, bestaat het risico dat de creativiteit van de opleiding wordt ingeperkt als er te veel kaders zijn.

De profilering van de Utrechtse SJD-opleiding kenmerkt zich naast co-creatie met het beroepenveld ook door het bieden van een brede basisopleiding met ruimte voor eigen profilering en aandacht voor het ontwikkelen van studenten tot zelfstandige en kritische professionals. Hierbij is veel aandacht voor onderzoekend vermogen, ethiek en reflectie. Het panel concludeert dat de opleiding de noodzaak voor het opleiden van een kritische SJD-professional duidelijk onderbouwt. Studenten leren continu kritisch en integer nadenken over de aangereikte informatie en leren de 'waarom' vraag te stellen. Op deze wijze ontwikkelen ze zich tot zelfstandige en integere professionals die stevig in de schoenen staan en zich professioneel kunnen verantwoorden. In het gesprek met de studenten vond het panel bevestiging dat de studenten een zelfbewuste, kritische houding ontwikkelen.

Het panel is positief over de profilering van de Utrechtse SJD-opleiding en onderschrijft de keuzes die de opleiding maakt in haar profilering. Het panel ziet de speerpunten van de opleiding terug in de opzet van het programma (zie verder standaard 2) en in de wijze waarop verschillende stakeholders betrokken worden.

Leerresultaten: Competenties en niveau

De Utrechtse SJD-opleiding leidt studenten op tot startbekwame SJD-professionals. De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn gebaseerd op de landelijk vastgestelde competenties die in 2015 zijn ontwikkeld door het Landelijk Overleg Opleidingen SJD (LOO SJD):

1. Analyseren
2. Beoordelen en beslissen
3. Adviseren
4. Belangen behartigen
5. Begeleiden
6. Conflicten hanteren
7. Integraal samenwerken
8. Signaleren en innoveren.

De landelijke vastgestelde competentieset is gerelateerd aan de Dublin descriptoren. Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten daarmee voldoen aan de nationaal en internationaal gestelde normen voor het hbo-bachelorniveau. In aanvulling op de acht landelijke competenties heeft de Utrechtse SJD-opleiding twee eigen competenties toegevoegd:

9. Kritisch denken en handelen
10. Rapporteren

De tien Utrechtse SJD competenties worden gedurende de vierjarige opleiding bereikt en getoetst. De opleiding maakt onderscheid in drie niveaus, waarbij in het eerste jaar voornamelijk op niveau 1 wordt getoetst en in de hoofdfase op niveau 2 en 3. De opleiding heeft de competenties gedetailleerd uitgewerkt waaruit duidelijk blijkt wat de eisen per niveau voor de verschillende competenties zijn. Het panel waardeert de twee eigen competenties die Utrecht heeft toegevoegd en waarmee de Utrechtse SJD opleiding een eigen kleur krijgt. Met name de competentie *Kritisch denken en handelen* kwam in de verschillende gesprekken expliciet naar voren tijdens de visitatiedag.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Het panel komt tot dit oordeel op basis van een aantal overwegingen. Het panel is onder de indruk van de heldere en doordachte opzet en structuur van het programma dat sinds 2016-2017 wordt ingevoerd. De didactische uitgangspunten zijn consequent en congruent in het programma doorgevoerd, waarbij integraal en competentiegericht onderwijs centraal staat. Ook komen de expliciete betrokkenheid van het beroepenveld vanaf jaar 1 en de vorming van de kritische professional op een mooie manier tot uiting. In de opzet van het programma maakt de opleiding onderscheid tussen opleidingsgestuurde, integrale, inhoudelijke modules en studentgestuurd praktijkonderwijs. Door deze opzet is de rol van het beroepenveld duidelijk geïntegreerd in de opleiding en wordt de inhoudelijke kwaliteit van de opleiding gegarandeerd. Alle competenties komen verschillende keren expliciet aan bod in het programma met een zichtbare opbouw over de jaren van de opleiding.

De inhoud van de onderwijseenheden tonen aan dat integraal onderwijs van hoge kwaliteit wordt gegeven. Dit blijkt ook uit het studiemateriaal dat door het panel is bekeken. Studenten worden goed en frequent begeleid, zowel in leerteams als aan de hand van individuele feedback. Studenten worden gehoord door de opleiding, suggesties voor verbeteringen worden serieus opgepakt en doorgevoerd in het programma.

Een ander positief punt vindt het panel het docententeam, met een ruim voldoende kwantiteit en met name een hoge kwaliteit. De werkdruk is hoog, maar er is vanuit het management aandacht voor dit onderwerp en de opleiding slaagt erin het beoogde kleinschalig onderwijs te geven. Er is aandacht voor deskundige en professionele ontwikkeling van docenten, zowel op gebied van onderwijs en didactiek als op het gebied van onderzoeksvaardigheden. Ook is er oog voor de kwaliteiten van de individuele docenten, dit wordt bij het inzetten van docenten waar mogelijk in acht genomen. Het panel heeft een hecht team gezien dat als eenheid functioneert en tot doel heeft een goede opleiding neer te zetten.

Onderbouwing

Didactische uitgangspunten

De opleiding hanteert een competentiegericht onderwijsmodel waarvoor een aantal uitgangspunten zijn geformuleerd die de basis voor de opleiding vormen. Het panel constateert dat deze uitgangspunten consistent en congruent zijn doorgevoerd, met als resultaat integraal, competentiegericht onderwijs. De didactische uitgangspunten zijn:

- Het is van belang gemotiveerde docenten te hebben.
- Er wordt gewerkt met de SJD-praktijkcyclus. Aan de hand van dit model leren studenten steeds zelfstandiger en kritischer te werken.

- De opleiding stelt de beroepspraktijk centraal. Studenten komen al vanaf het eerste jaar regelmatig in contact met de beroepspraktijk aan de hand van stages en opdrachten. Ook wordt de beroepspraktijk expliciet betrokken bij het ontwikkelen en inrichten van het onderwijs.
- Er is expliciete aandacht voor een *blended learning* leeromgeving, met een gevarieerd aanbod aan onderwijsvormen.

Opbouw programma

Het panel heeft de opleiding gevisiteerd terwijl deze midden in het proces zat van het invoeren van een nieuwe programma. Dat betekent dat de beoordeling van het nieuwe programma deels op plantoetsing berust. Voor een deel van jaar drie en het hele vierde jaar dient het nieuwe programma nog te worden ingevoerd. Echter, het panel heeft een positieve indruk van het proces van de invoering van het nieuwe programma. Er is ruim voldoende tijd genomen om de uitgangspunten te formuleren en vervolgens uit te werken in de verschillende jaren. Het panel ziet dat deze aanpak heeft geleid tot een goede inhoud en opbouw van het nieuwe programma in jaren 1 en 2. Tevens concludeert het panel dat de jaren 3 en 4 minder grote veranderingen zullen ondergaan dan de voorgaande jaren. Het panel is ervan overtuigd dat de opleiding de ontwikkeling en invoering van de laatste twee jaren van het nieuwe programma even succesvol zal realiseren als is gedaan met de eerdere jaren.

Een schematisch overzicht van het programma is weergegeven in bijlage 3. Het panel gaat in haar oordeel voornamelijk in op het nieuwe programma. Indien het panel verschillen ziet of verwacht in jaren 3 en 4 tussen nieuw en oud programma, zal dit worden aangegeven. Het programma wordt aangeboden aan de hand van verschillende onderdelen:

1. Opleidingsgestuurde cursussen.

Deze cursussen van ieder 10 EC in jaren 1 en 2 van het programma focussen op competenties 1 t/m 7 en de BoKS-inhoud van de inhoudsgebieden sociaal (sociale wetenschappen), juridisch (recht) en dienstverlening (methodiek en gespreksvoering). Binnen iedere cursus vullen de inhoudsgebieden elkaar aan de hand van een thema aan. Deze cursussen zijn geconstrueerd op een manier dat ze niet in de praktijk worden aangeboden, maar gaan over de praktijk aan de hand van theorie en het opdoen van kennis. De praktijk wordt in de vorm van casussen uit het beroepenveld en gastdocenten in de cursussen aangeboden.

De studenten gaven tijdens de visitatie aan dat de opzet van de relatief grote eenheden een behoorlijke verandering ten opzichte van het oude programma was. Het oude programma had een groot aantal kleine vakken die los van elkaar werden gegeven. In het nieuwe programma wordt het onderwijs integraal in grote eenheden aangeboden. Voor de studenten is daarmee eerder dan bij het oude programma duidelijk hoe verschillende inhoudsgebieden met elkaar samenhangen. Als voorbeeld werd Huurrecht genoemd, studenten gaven aan dat in de nieuwe opzet direct duidelijk is hoe dit in de praktijk werkt en ook zijn beroepsrollen snel helder.

Het panel is tijdens het visitatiebezoek ook door ontwikkelaars, docenten en studenten meegenomen in de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van het tweedejaars vak Justitiële Dienstverlening. De praktijk werd geraadpleegd bij het ontwikkelen van de cursus, casussen komen in de vorm van proces-verbalen direct uit de praktijk en studenten leren niet alleen een eigen positie te bepalen, maar ook wordt een integrale benadering gebruikt om de praktijk zo goed mogelijk na te bootsen. Tevens kwam een duidelijke samenhang van inhoudsgebieden naar voren, waarbij de competenties *Adviseren* en *Integraal samenwerken* zichtbaar worden. Ook

het niveau van de cursus voldoet aan de verwachtingen van het panel. De verschillende opleidingsgestuurde cursussen kennen een vergelijkbare opzet, het panel is van mening dat de opleiding hiermee inderdaad een integrale benadering tot stand heeft gebracht.

2. Studentgerichte, praktijkgerichte lijn:

In deze lijn is ruimte voor gepersonaliseerd leren en krijgt de student de regie. Studenten bepalen zelf in toenemende mate aan welke competenties ze werken, kiezen zelf de opdrachten/ beroepspraktijken. De studenten bepalen ook in toenemende mate welke bewijsstukken ze aanleveren voor het aantonen van een behaalde competentie. In jaren 1 en 2 van de opleiding richt deze lijn zich voornamelijk op competenties 8, 9 en 10 en de lijn bereidt de student voor op de stage in jaar 3. De praktijkopdrachten komen van een twintigtal organisaties in de omgeving van SJD Utrecht. Ook studenten acquireren in toenemende mate zelf praktijkopdrachten. Het derde en vierde jaar van het oude programma zijn al grotendeels student- en praktijkgericht. Het panel concludeert dat de invoering van deze praktijkgerichte lijn ertoe leidt dat studenten al vanaf het begin van de opleiding, aan de hand van opdrachten en korte stages, kennis maken met de praktijk.

Het panel stelt vast dat deze SJD-praktijkcyclus niet enkel op papier bestaat; de studenten benoemden in het gesprek deze cyclus meerdere malen evenals het steeds complexer worden van de onderliggende vraagstukken in de loop van de opleiding. In het eerste jaar zijn er veel en heldere kaders en naarmate de opleiding vordert worden de kaders minder en de opdrachten complexer. Het panel is zeer positief over de wijze waarop de SJD praktijkcyclus is geïntegreerd in het programma; de opleiding probeert het onderzoekend vermogen duidelijk te verweven in het programma. Het panel merkt wel op dat het aantal dragers op het gebied van innovatie van onderzoekend vermogen beperkt is binnen de opleiding. Het begeleiden van peer-groepen vraagt veel van de begeleider en de opleiding is continu bezig om de coachingsvaardigheden op het gebied van onderzoekend vermogen te ontwikkelen. Veel docenten hebben al ampele onderzoekservaring, anderen worden door hen in collegiaal overleg meegenomen opdat onderzoek(svaardigheden) breed gedragen wordt.

3. Leerteams:

Een leerteam is een onderwijsbasiseenheid waarin studenten werken aan hun competentieontwikkeling. In jaren 1 en 2 wordt in groepen van acht studenten gedurende een lange periode wekelijks samengekomen. Aan de hand van samenwerkend leren formuleren ze zelf vragen die binnen het leerteam worden opgepakt. Dit gebeurt onder begeleiding van een leerteambegeleider (wekelijks in jaar 1 en om de week in jaar 2). In het nieuwe programma van jaren 3 en 4 blijven de leerteams (van acht studenten) bestaan, waarbij in jaar 3 een groot deel van de bijeenkomsten met vier studenten wordt gehouden om zo het supervisorische karakter van de opleiding in stand te houden. Het huidige afstuderen kent peergroups van maximaal zes studenten. Het nieuwe afstuderen kent peergroups van maximaal zes studenten en leerteams van acht studenten (zie ook standaard 4). Het panel constateert dat het instellen van leerteams een goede ontwikkeling is, het bevordert de kleinschaligheid en persoonlijke benadering en draagt tegelijk bij aan de ontwikkeling van een zelfstandige, kritische professional. Van docenten vraagt het om een andere manier van lesgeven, die in de rol van tutor. Tijdens het visitatiebezoek werd aangegeven dat sommige docenten deze omschakeling makkelijker vinden dan anderen. Het panel ziet dat de opleiding voldoende aandacht heeft voor het begeleiden van docenten hierin.

4. Honours

De insteek van de opleiding is dat elke student op elk moment kan werken aan activiteiten in het kader van honours. Er worden in het nieuwe programma expliciet honours-activiteiten aangeboden waar studenten voor kunnen kiezen. Bijvoorbeeld in SJD Praktijk 1 en Wonen en Arbeid. Studenten kunnen deelnemen aan deze begeleide activiteiten die bijdragen aan het behalen van één of meer sterren. Het panel is positief over deze mogelijkheid voor studenten om meer uitdagende en extra activiteiten op te pakken.

Het panel concludeert dat het nieuwe onderwijsprogramma een goede en duidelijke opbouw kent. Het heldere onderscheid tussen opleidingsgestuurde en praktijkgestuurde cursussen in combinatie met de kleinschalige leerteams leidt tot een gestructureerd programma met voldoende mogelijkheden voor studenten om eigen interesses en talenten verder te ontwikkelen. Hoewel nog niet alles foutloos verloopt, is het panel van mening dat de opleiding op een goede manier bezig is met het verder ontwikkelen en verbeteren. Eén aandachtspunt is dat de cursussen nu groter zijn waardoor het niet halen van een cursus voor een student een groot effect heeft op de studievoortgang. In de praktijkgerichte lijn van het eerste jaar zijn al aanpassingen gedaan om de stress bij studenten te verlagen als ze de eerste toets niet halen.

De kritische professional

Door het gehele programma heen richt de opleiding zich op het trainen van de kritische SJD professional. Zowel in de opleidingsgestuurde cursussen, de student- en praktijkgestuurde cursussen en de leerteams wordt hier aandacht aan besteedt. Studenten leren na te denken over morele en ethische kwesties, maar ook leren ze zich kritisch op te stellen ten aanzien van informatie die ze wordt aangereikt. Het panel is van mening dat de opleiding met de focus op de SJD-afgestudeerde als kritische professional een goede weg is ingeslagen. De integrale opzet van de opleiding ondersteunt de ontwikkeling van de kritische professional, dilemma's worden steeds vanuit de verschillende inhoudsgebieden (sociaal-agogisch en juridisch) en vanuit de dienstverlening benadert. Studenten leren daardoor vanuit en met verschillende beroepsrollen werken.

Opleidingsspecifieke kwaliteitszorg

De invoering van een nieuw programma gaat gegarandeerd gepaard met kinderziektes en ongewenste gevolgen, dat is in dit geval niet anders. Het panel is onder de indruk van de wijze waarop de opleiding omgaat met deze onvermijdelijke uitdagingen. Op basis van evaluaties door studenten worden verbeteringen doorgevoerd in het daaropvolgende jaar dat het vak wordt gegeven. Deze verbeterpunten worden expliciet in de studiewijzer opgenomen. De opleiding is zich ook zeer bewust van het feit dat vooral docenten moeten wennen aan de andere rol die ze in het nieuwe programma hebben. Ook op dit punt is het panel van mening dat de opleiding een goede werkwijze heeft gevonden.

Studentgecentreerd onderwijs

Het panel ziet dat de opleiding in de verschillende studieonderdelen gevarieerde en gepaste werkvormen hanteert, *blended learning* komt binnen de opleiding goed tot uiting. Door studenten steeds op een andere wijze de stof aan te bieden, zullen ze alert en gemotiveerd blijven. Studenten kunnen in verschillende cursussen kiezen voor een werkvorm die goed bij ze past. Met de keuze voor een bepaalde organisatie uit het beroepenveld voor het uitvoeren van praktijkopdrachten kunnen studenten aansluiten bij hun eigen talent en interesse.

Studenten krijgen frequente en uitgebreide begeleiding. In de kleinschalige leerteams helpen studenten elkaar als peers onder begeleiding van een leerteambegeleider met zelf-gedefinieerde onderwerpen. Studenten zitten gedurende een lange periode met elkaar in een leerteam (minimaal een jaar) wat leidt tot een vertrouwde omgeving waar ze erachter komen dat veel van de uitdagingen die ze tegenkomen ook door anderen zo worden ervaren. Tevens is het panel onder de indruk van de uitgebreide en frequente (schriftelijke) feedback die studenten krijgen op (schriftelijke) opdrachten waarbij de opleiding ervoor waakt dat de zelfstandigheid van de studenten niet in het geding komt.

Docenten

Het opleidingsteam is ondergebracht in drie organisatorische eenheden (team jaar 1, jaar 2 en jaar 3/4). Het gehele team staat onder leiding van een opleidingsmanager en een teamleider. De taken en rollen van docenten worden in onderling overleg verdeeld. Daarbij gaat het onder andere over leerplanadviseur, kwaliteitscoördinator, coördinatoren van het afstuderen; de stage, studieloopbaanbegeleiding, honours en internationale activiteiten. Het panel constateert dat deze wijze van werken een heel collegiale aanpak kent en gebruik maakt van de sterktes van de individuele docent. Iedereen wordt ingezet waar hij/zij goed in is, en zijn daardoor gemotiveerd.

Voor iedere cursus zijn twee cursuscoördinatoren verantwoordelijk voor de kwaliteit en actualiteit van de cursus. Daarnaast is er een kwartiermaker Werkveld aangesteld om de relatie met de praktijk te onderhouden en te versterken. Individuele docenten hebben contacten met het werkveld en een aantal docenten is actief bij lectoraten. De relatie met de beroepspraktijk en met de kennisinstellingen is hiermee op meerdere manieren aanwezig. In de zelfevaluatie staat dat de werkdruk hoog is, dit wordt bevestigd tijdens de gesprekken. Het opleidingsteam geeft aan dat door op iedere cursus twee coördinatoren te zetten, de werklust enigszins verdeeld wordt. Ook heeft het management oog voor de hoge werkdruk, zo wordt het onderwerp bespreekbaar en krijgen docenten nu tijd voor management- en beheertaken.

De inhoudelijke kwaliteit van de docenten is hoog, 95% is in bezit van een master, vier docenten zitten in een promotietraject en één is gepromoveerd. Om de relatie met beroepspraktijk en onderzoek te verankeren, participeren meerdere docenten op detacheringbasis in onderzoeken van verschillende lectoraten. Het panel constateert tevens dat de publicaties van het opleidingsteam van hoog niveau zijn.

De opleiding heeft aandacht voor de didactische en onderwijskundige bekwaamheid van de docenten. Er is een maatwerktraject Basis Didactische Bekwaamheid Opleidingen Ontwerpen ontworpen, waarvan gebruik is gemaakt voor het opzetten en ontwerpen van de cursussen in het nieuwe programma. Ook is er een maatwerk traject opgezet voor examinering (BKE) voor docenten die betrokken zijn bij toetsing in het nieuwe programma. Tot slot zal in het huidige studiejaar een maatwerktraject zijn dat door alle docenten zal worden gevolgd, op het gebied van *onderwijs uitvoeren*. Het panel heeft uitgebreid gesproken over de veranderingen die het nieuwe programma ook voor docenten met zich meebrengt. Hoewel hoorcolleges nog bestaan, zijn ze veel minder prominent aanwezig en als ze gegeven worden is het vooral met betrekking tot de verbinding tot de praktijk. Ook wordt van de docent (met name als leerteambegeleider) veel meer procesbegeleiding en minder kennisoverdracht verwacht. Voor de een is deze overgang makkelijker dan voor de ander, het panel is van mening dat de opleiding de docenten voldoende ondersteuning biedt en ook heeft voor de individuele kwaliteiten en mogelijkheden van iedere docent.

Het panel constateert dat binnen de opleiding SJD in Utrecht een professionele cultuur heerst, waarbij iedereen zoveel mogelijk in zijn kracht wordt gezet. Het hechte opleidingsteam is goed in staat de opleiding te draaien. Ze krijgen daartoe ook de mogelijkheid van het management dat een signalerende en ondersteunende rol heeft en niet te snel ingrijpt.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Het panel komt tot de conclusie goed op basis van de volgende overwegingen. Bij de ontwikkeling van het nieuwe programma is duidelijk nagedacht over *constructive alignment*. Dit heeft geleid tot een goed toetsplan dat past bij het profiel en het programma van de opleiding. Ook bij de toetsing, vergelijkbaar met het programma, is er aandacht voor integraliteit. De opleiding stelt heldere, uitgebreide kaders die worden ondersteund door matrijzen en rubrics. Dit dwingt tot een heldere toetsing. De opleiding blijkt ook in staat de toetsing bij te stellen als dit nodig is. Het niveau van de toetsen is dat wat kan worden verwacht van een hbo-bachelor. Het panel constateert dat er gepaste toetsvormen worden gehanteerd, er een juiste balans tussen formatief en summatief toetsen bestaat en er aandacht is voor gevarieerde toetsvormen. Het panel was met name onder de indruk van de frequente en uitgebreide (schriftelijke) feedback die studenten ontvangen. Dit is met name zichtbaar bij het afstuderen, maar ook gedurende het gehele programma ziet het panel dit terug. Tot slot is de examencommissie in control en zit dicht op de opleiding als het om toetsen gaat. De opleidingscommissie is actief betrokken bij het evalueren van het onderwijs en de toetsing. Ook bij de deeltijdopleiding is er aandacht voor gevarieerde en gepaste toetsvormen en past het toetsplan bij het programma van de opleiding.

Onderbouwing

Systeem van toetsing

Bij de opzet en ontwikkeling van het nieuwe programma is op grote lijnen een toetsprogramma opgesteld dat is gebaseerd op de competenties, BoKS en Dublin-descriptoren. Vanuit het toetsprogramma zijn op basis van de competenties en leerdoelen per cursus toetsen opgesteld, met aandacht voor integraal toetsen. Bij het opstellen van toetsen is de toetscyclus bij toetsontwerp gevolgd. De examencommissie ziet toe op het zorgvuldig volgen en afhandelen van de procedures bij het toetsen. In het toetsprogramma is aangegeven welke SJD competentie wordt getoetst. In het nieuwe programma worden alle competenties minimaal één keer per beheersingsniveau getoetst. Dat betekent dat de student beheersingsniveau 1 afsluit aan het einde van het eerste jaar, niveau twee in studiejaar 2 en niveau 3 in jaren 3 en 4.

Het panel constateert dat de opleiding een gedegen en doordacht toetsprogramma heeft opgesteld en dit programma zorgvuldig heeft uitgewerkt onder onderwijskundige begeleiding. Het gebruik van de vele matrijzen en rubrics garandeert een heldere toetsing. Studenten bevestigden dit tijdens het visitatiebezoek, ze weten vooraf wat wordt getoetst en welke toetsvorm wordt toegepast. De door het panel bestudeerde toetsen sluiten aan bij de bevindingen van het systeem van toetsing. De stof van het betreffende onderwijsonderdeel en is in de regel van het juiste niveau. De opleiding hanteert een passende mix van toetsvormen, onderverdeeld in inhoudsgericht toetsen en competentiegerichte toetsen. Inhoudsgericht toetsen vindt plaats bij de opleidingsgestuurde cursussen en draagt bij aan het opleiden van studenten met zowel juridische, sociaalwetenschappelijke en methodische onderlegging. De toetsen binnen een

cursus kunnen niet met elkaar gecompenseerd worden om te garanderen dat een student op alle gebieden voldoet aan de eisen. Competentiegericht toetsen vindt plaats in de SJD-praktijklijn, waarbij competenties 8, 9 en 10 summatief worden beoordeeld. Een formatieve beoordeling over competenties 1 t/m 7 vindt plaats in jaar 1. In jaar 2 kiezen studenten zelf twee competenties (van competenties 2 t/m 7) die zij tevens aantonen in de beroepscontext. In jaar 3 (oude programma) laat de student zien in een schriftelijk verslag dat hij de vereiste competenties op voldoende niveau beheerst, met als onderbouwing voorbeelden uit de stagepraktijk. Tijdens de stage zijn er drie beoordelingsmomenten: de eerste en tweede met een voldoende of onvoldoende, de derde met een cijfer. Tevens schrijft de student een supervisieverslag dat summatief wordt getoetst.

De opleiding heeft ruime aandacht voor onderlinge kalibratie, dit is met name van belang bij alternatieve toetsmethoden (anders dan schriftelijk of multiple choice). Goede kalibratie is moeilijk en vraagt om continue aandacht. Het panel ziet dat de opleiding dit goed oppakt en benadrukt het belang dit te blijven doen. Het panel concludeert dat de opleiding aandacht heeft voor de *constructive alignment* bij toetsing van het nieuwe programma. Het toetsprogramma en de toetsvormen passen bij het profiel en het programma van de opleiding. De opleiding geeft in de zelfevaluatie aan dat de integratie van het programma sterker kan worden vormgegeven in de toetsing. Het panel bevestigt dat een sterkere integrale benadering van de toetsing explicieter kan en geeft aan dat hier voor de opleiding een grote mogelijkheid ligt.

Het valt het panel op dat de opleiding bij het toetsen rekening moet houden met een groot aantal kaders. Hoewel de opleiding vooralsnog succesvol binnen al deze kaders manoeuvreert, vraagt het panel er aandacht voor. De vorm dient niet de inhoud te bepalen, maar moet ondersteunend zijn en de creativiteit van opleiding en studenten stimuleren. Het panel ziet met genoegen dat de opleiding wel in staat is om toetsing bij te stellen indien nodig. Zo werd als voorbeeld gegeven dat een toets te veel op reproductie was gericht (aan de hand van de piramide van Bloom). De toetsing is vervolgens aangepast zodat deze niet alleen het (her)kennen van kennis, maar ook het toepassen ervan toetst.

Feedback

Bij het beoordelen van de eindwerken (zie verder standaard 4) was het panel positief verrast door de mate en omvang van schriftelijke feedback aan de studenten. Tijdens het visitatiebezoek werd duidelijk dat ook bij andere toetsen (schriftelijke) feedback aan de studenten belangrijk wordt gevonden. Hoewel studenten verantwoordelijk zijn en blijven voor hun eigen ontwikkeling, ziet het panel dat de regelmatige feedback bijdraagt aan het steeds zelfstandiger en kritisch functioneren van de studenten. De docenten gaven in het gesprek met het panel aan dit echt belangrijk te vinden voor de ontwikkeling van studenten tot zelfstandige professionals. Studenten gaven aan de feedback te waarderen en te gebruiken in de verdere ontwikkeling van de opdracht, of bij volgende opdrachten.

Borging

Het Instituut voor Recht heeft een examencommissie met acht leden en een toetscommissie die in opdracht voor de examencommissie werkt. De examencommissie wijst examinatoren toe en controleert onder meer door middel van de toetscommissie en het lezen van kwaliteitsverslagen of de opleiding zich houdt aan de voorgenomen afspraken over kwaliteit. Ook heeft de examencommissie een signaleerfunctie als het gaat om mogelijke risico's. Het opleidingsmanagement stemt de adviezen van de examencommissie af met de leerplanadviseur en de betreffende cursuscoördinatoren en voert benodigde aanpassingen door. Naast onderzoeken door de toetscommissie, investeert de examencommissie ook in een eigen

werkrelatie met de cursuscoördinatoren van de opleiding, vangt signalen op uit de organisatie en doet zelfstandig onderzoek. Tijdens het visitatiebezoek is gesproken over de rol van de examencommissie bij de ontwikkeling en invoering van het nieuwe programma. De examencommissie gaf aan niet op de stoel te zitten van de opleiding, maar wel goed te controleren of de toetsing geborgd blijft. Het panel concludeert dat de examencommissie haar taak serieus neemt en goed uitvoert. Het grote aantal kaders speelt ook bij de borging van toetsing een dubbele rol. De ontwikkelingen in het onderwijs en de werkvormen vragen om een daarbij passende toetsing. Dit vraagt creativiteit van de betrokkenen binnen de opleiding en ruimte om te experimenteren. Het stellen van (te veel) kaders kan deze creativiteit inperken. Het panel waardeert de borgende taak van de examencommissie en beveelt aan om bij het stellen van kaders rekening te houden met ontwikkelruimte voor docenten.

Het panel heeft ook gesproken met de opleidingscommissie in het kader van borging en concludeert dat de opleidingscommissie voldoende functioneert. Het panel ziet ruimte voor een meer proactieve houding en het geven van ongevraagd advies. Er is met name aandacht voor de terugkoppeling van studenten en het panel concludeert dat studenten worden gehoord door de opleiding. Bij evaluaties is de opleidingscommissie actief betrokken en het panel merkt in positieve zin op dat de studenten goed nadenken over hun rol in de opleidingscommissie en hoe ze medestudenten moeten betrekken.

Deeltijdopleiding

Zoals aangegeven bij de inleiding, vallen studiejaar 1 en 2 van de deeltijdopleiding onder het Leven Lang Leren-team en maken geen deel uit van deze beoordeling. In de studiejaar 3 en 4 van het oude programma wordt het onderwijs aan de hand van thema's een combinatie van kennis en toepassing in de praktijk aangeboden en getoetst. Het voornaamste verschil met de voltijdopleiding is dat het oude programma van de deeltijdopleiding relatief kleine onderwijsmodules kent (5 EC) en als gevolg minder integraal toetst. Echter, in jaren 3 en 4 is er ook aandacht voor meso- en macroniveau in het onderwijs en toetsing aan de hand van praktijkleren (samen 45 EC). Het panel concludeert dat ook in de deeltijdopleiding aandacht is voor de connectie met de praktijk. De toetsing sluit daar goed op aan.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel stelt vast dat het eindniveau van de afgestudeerden voldoet, zowel voor de voltijd- als deeltijdopleiding. De wijze waarop de eindwerken tot stand komen en de wijze waarop de beoordeling plaatsvindt voldoen beide aan de eisen die daaraan gesteld kunnen worden voor een hbo-bacheloropleiding. Het panel is van mening dat de kwaliteit door de veelheid en diversiteit aan producten bij afstuderen onder druk kan komen te staan. Het panel is dan ook positief dat in het nieuwe programma is gekozen voor een beperking van het aantal producten. Zeer positief is het panel over de heldere en duidelijke feedback die studenten ontvangen, ook op tussenproducten. Alumni zijn voldoende voorbereid op het werkveld en vinden relatief snel een baan op het juiste niveau.

Onderbouwing

De alumni en vierdejaars studenten van de opleiding SJD in Utrecht hebben het oude programma gevolgd. Dit betekent dat de gerealiseerde leerresultaten van het nieuwe programma (nog) niet door het panel kunnen worden beoordeeld. Het panel is van mening dat het oude programma duidelijk studenten met voldoende kwaliteit aflevert, ook in het oude programma ziet het panel de kritische professional terug. In het nieuwe programma zitten vanaf het eerste jaar een aantal verbeteringen die bij doorontwikkeling zullen leiden tot nog betere resultaten bij afstuderen.

Afstuderen

Het afstudeerprogramma omvat 25 EC en bestaat uit een inhoudelijk product (onderzoeksrapport), een toepassingsproduct, vrije ruimte (beroepsproducten) en een eindgesprek. In de peergroups wordt het ontwerp en de uitwerking daarvan in het onderzoeksplan intensief besproken met peers en begeleider. Het onderzoeksplan moet met een 'go' worden beoordeeld door de beoordelaars voordat de student het onderzoek daadwerkelijk kan uitvoeren.

De beoordeling vindt plaats door twee beoordelaars (één jurist en één sociaal wetenschapper) aan de hand van een gedetailleerd beoordelingsmodel. Eén van de beoordelaars is ook de procesbegeleider. Het inhoudelijke product (15 EC) wordt door beide beoordelaars onafhankelijk beoordeeld waarna ze in overleg een gezamenlijke beoordeling opstellen en een cijfer geven. Het toepassingsproduct (5 EC) is een beroepsproduct dat voortkomt uit het inhoudelijk product. Voor de vrije ruimte (5 EC) hebben studenten meerdere mogelijkheden, zoals een extra beroepsproduct of uitbreiding van het toepassingsproduct. Ook kan worden gekozen voor extra uitwerking van het inhoudelijk product. Het laatste onderdeel is een presentatie van de student over het onderzoek en beroepsproducten waarin hij zich verantwoordt over de gemaakte keuzes en kwaliteit van het werk. Twee docenten beoordelen deze presentatie aan de hand van een beoordelingsformulier en de beoordeling wordt uitgedrukt in *voldaan* of *niet voldaan*. Ook is een werkveldvertegenwoordiger aanwezig bij de eindpresentatie met een adviserende rol.

De structuur van afstuderen bij de deeltijdopleiding is vergelijkbaar, al bestaat het afstudeerprogramma uit 15 EC (onderzoeksplan van 5 EC en onderzoeksrapport van 10 EC). Het eindgesprek geldt ook voor deeltijdstudenten.

Het panel is van mening dat de verschillende producten en vrije ruimte een mooi uitgangspunt vormt voor studentgecentreerd afstuderen. Het panel is van mening dat de plannen voor het afstuderen in het nieuwe programma goede focus bieden. Uit de gesprekken werd duidelijk dat afstuderen vanaf studiejaar 2019-2020 een schriftelijk praktijkadvies (op mesoniveau in jaar 4) en een cliëntgesprek (op microniveau in jaar 3) zal omvatten. Het panel meent dat een goed doorvlochten en onderbouwd advies dat niet te lang is een goede basis biedt voor afstuderen. Daarbinnen kunnen studenten variëren en creativiteit tonen door te kiezen voor een specifieke organisatie als opdrachtgever. Door te variëren aan de hand van de wensen van en in interactie met de opdrachtgevende organisatie, kunnen creatieve en kwalitatief hoogstaande producten worden gerealiseerd.

Kwaliteit eindwerken

Het panel heeft van vijftien afgestudeerde SJD studenten de eindproducten beoordeeld. Tevens heeft het panel inzicht gekregen in de tussenproducten. De frequente en uitgebreide schriftelijke feedback en het gebruik van heldere beoordelingsformulieren maakt de beoordeling door het panel goed navolgbaar.

De onderwerpen die in de eindwerken worden behandeld, zijn allen relevant voor het werkkterrein van de SJD-er. De kwaliteit van de producten is in alle gevallen voldoende, in een aantal gevallen zelfs goed. Het panel constateert een goede mix tussen theorie en praktijk. De feedback die wordt gegeven aan de student is helder en duidelijk geformuleerd. Ook de criteria die van belang zijn voor het vaststellen van het cijfermatige oordeel zijn duidelijk. Een algemeen aandachtspunt is de taalvaardigheid van de studenten. Het panel kan zich vinden in het oordeel van de eindwerken. De conclusie van het panel is dat de wijze waarop de eindwerken tot stand komen en de wijze waarop de beoordeling plaatsvindt, voldoet aan de eisen die je daar aan mag stellen voor een hbo-bacheloropleiding.

Functioneren van alumni

Uit verschillende onderzoeken (HBO-monitor, NSE) en gesprekken tussen opleiding en alumni blijkt dat studenten relatief snel een baan vinden op het juiste niveau en dat ze goed zijn voorbereid op de werkpraktijk. Deze bevindingen werden bevestigd door de alumni die aan verschillende gesprekken hebben deelgenomen. Het panel denkt dat de nieuwe opzet van het programma de aansluiting met het werkveld verder zal versterken, doordat de integratie met het werkveld al vanaf het eerste jaar structureel is ingebed.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Goed
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Goed
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoende

Het panel heeft er bij de beoordeling van de Utrechtse SJD opleiding voor gekozen het ontwikkelgerichte karakter van het NVAO-kader te volgen. Daarbij heeft het panel haar oordeel, bevindingen en aanbevelingen waar mogelijk gebaseerd op het nieuwe programma dat in 2016 in jaar 1 is ingevoerd. Het panel is zeer positief over de opzet en aanpak van het nieuwe programma dat goed is doordacht. In de gesprekken kwam vanuit de opleiding een reëel beeld naar voren waaruit blijkt dat ook aandacht is voor verbeterpunten. Het panel merkt een grote drive en enthousiasme bij het opleidingsteam en ziet in de opleiding een goede mix van inhoud (intellect) en praktijk.

De integrale aanpak, de driehoek onderwijs – beroepspraktijk - onderzoek en co-creatie komen in jaren 1 en 2 goed uit de verf en het panel heeft groot vertrouwen dat het nieuwe programma leidt tot de kritische professional die de opleiding beoogt af te leveren. Het panel constateert dat er ook nieuwe ideeën zijn ten aanzien van de proeve van bekwaamheid en stimuleert de opleiding lef te tonen en de creativiteit die er is ook tot uiting te brengen.

Op basis van de NVAO beslisregels beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening van de Hogeschool Utrecht als **voldoende**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Algemeen

- Het panel beveelt aan de formats van de Hogeschool Utrecht, hoe goed ook, vooral ten dienste te stellen van de ontwikkelingskant van de opleiding.

Standaard 1

- Het begrip “kritische student” kan nog nadrukkelijker worden gekoppeld aan “integriteit”

Standaard 2

- Het panel beveelt aan de ontwikkeling van het SJD curriculum breed te delen in het landelijk overleg, de co-creatie met het werkveld is een voorbeeld voor andere opleidingen.
- Positioneer de studieloopbaanbegeleiding nadrukkelijker als ‘rode draad’ door de werkvormen.

Standaard 3

- Het grote aantal kaders speelt ook bij de borging van toetsing een dubbele rol. Enerzijds kan de kwaliteit van toetsing erdoor worden geborgd, anderzijds kan het de ontwikkeling en creativiteit binnen de opleiding beperken. Het panel ziet dat de betrokkenen van de opleiding vertrouwen hebben in elkaar en behoefte heeft om af en toe een experiment aan te gaan om iets nieuws te ontwikkelen. Het panel adviseert de opleiding en examencommissie hierover het constructieve gesprek aan te gaan.

Standaard 4

- Het panel beveelt aan de taalontwikkeling van studenten goed te blijven volgen.
- Stel een limiet aan het aantal pagina's van een afstudeerwerk, dit dwingt tot beknoptheid.

Bijlagen

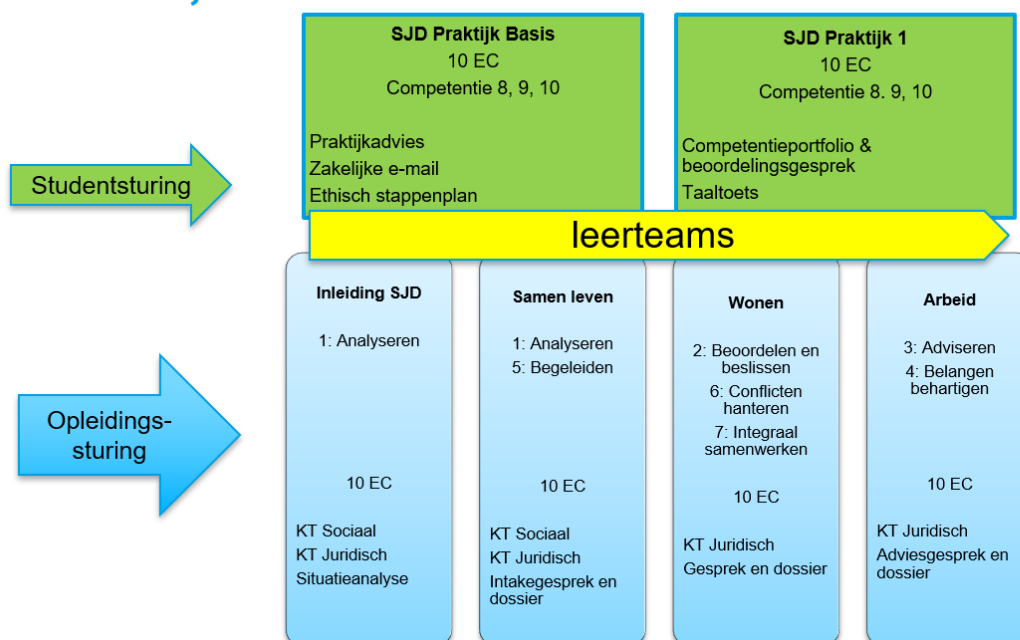
Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijd	Activiteit	Wie
8.30-8.45 Ruimte 2.207	Ontvangst en introductie	
8.45-9.15 Ruimte 2.207	Presentatie opleiding SJD	
9.15-10.30 Ruimte 2.207	Materiaalbestudering en voorbereiding	Panel
10.30-11.15 Ruimte 2.205	Gesprek Utrechtse SJD Professional	Onderzoekend vermogend: werkveld, alumna. Praktijk: werkveld, student. Kritische professional: werkveld, studenten.
11.20-12.05 Ruimte 2.207	Gesprek afstuderen	alumna
12.10-13.00 Ruimte 2.207	Lunch en overleg panel	
13.00-13.30 Ruimte 2.207	Gesprek studenten	Jaar 1/2/3/4 vt en deeltijd jaar 3/4
13.30-14.15 Ruimte 2.205	Gesprek leeromgeving	studenten
14.15-14.30	Pauze	
14.30-15.00 Ruimte 2.207	Gesprek borging	OC studenten
15.00-15.30 Ruimte 2.207	Gesprek management	
15.30-15.45	Pauze	
15.45-16.15 Ruimte 2.207	Eventuele extra gesprekken	Op aanvraag van panel
16.15-17.00 Ruimte 2.207	Beoordelingsoverleg panel	Panel
17.00-17.30 Ruimte 2.205	Terugkoppeling bevindingen	Team SJD

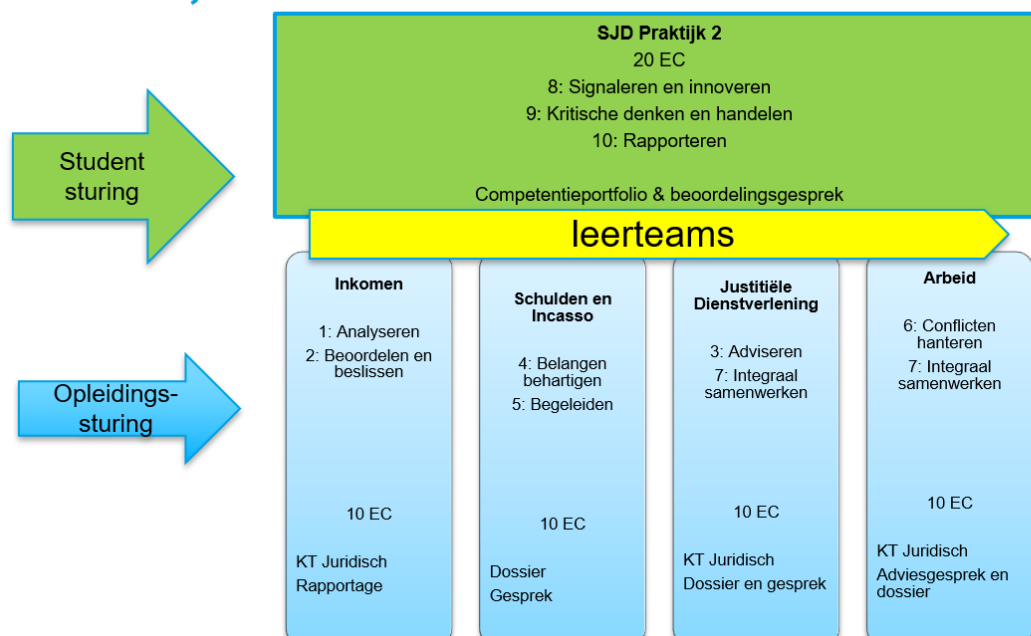
Bijlage 2: Overzicht van programma bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening aan de Hogeschool Utrecht

Nieuw curriculum voltijdopleiding

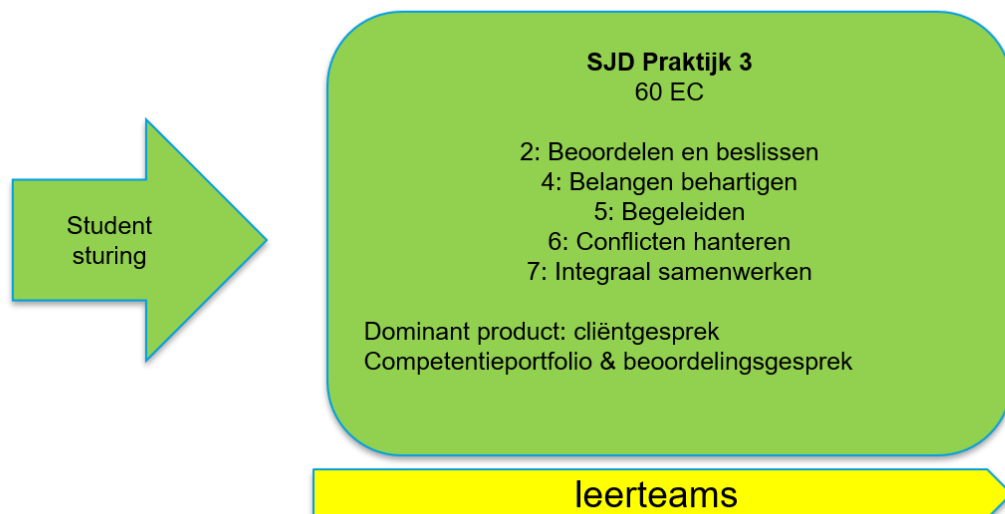
Jaar 1, niveau 1

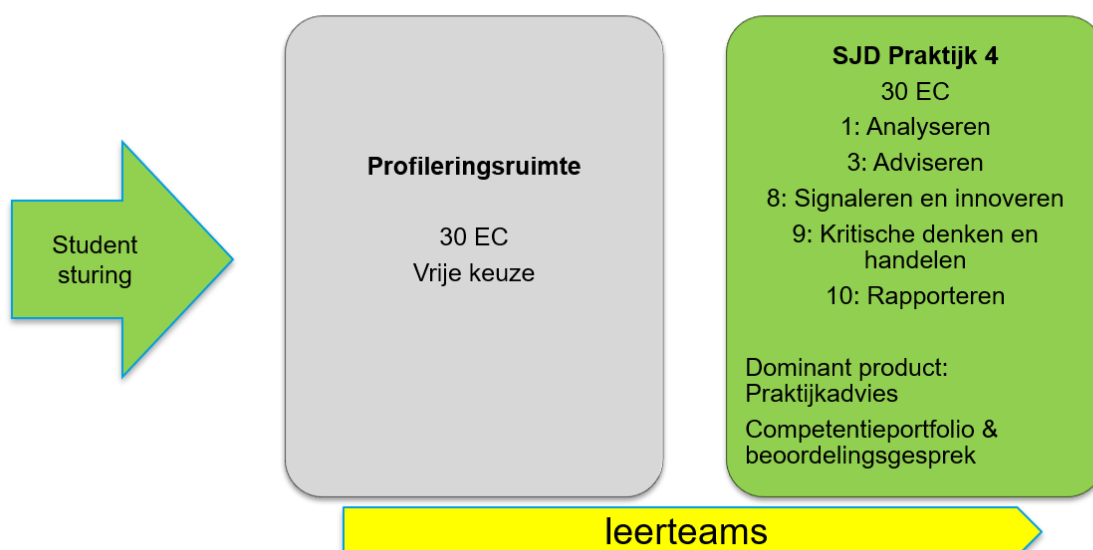
Jaar 2, niveau 2

Jaar 3, eindniveau

Jaar 4, eindniveau

Oude programma voltijdopleiding jaren 3 en 4

3 ^e JAAR	EC	4 ^e JAAR	EC
Stageperiode	45	Profilering	30
Supervisie	5	Afstudeerproject	25
Terugkomonderwijs methodiek	5	Cort 4	5
SJD professional 3 (onderzoek)	5		

Oude programma deeltijdopleiding jaren 3 en 4

PROPEDEUSE	EC	2 ^e JAAR	EC	3 ^e JAAR	EC	4 ^e JAAR	EC
Thema: Beroep SJD (A)	5	Thema: Consumenten (A)	5	Thema: Maatschappij en Recht	5	Juridisch Kader	5
Thema: Arbeidsverhoudingen (B)	5	Thema: Schulden (B)	5	Thema: Multiculturele samenleving	5	Start Afstuderen	(15)
Recht 1: Inleiding Recht (A) en Arbeidsrecht (B)	5	Recht 3: Consumentenrecht (A) en Recht bij schulden (B)	5	Profilering	15	Profilering	15
Sociale Wetenschappen	5	Onderhandelen en conflicthantering	5				
Thema: Uitkeringen(C)	5	Thema: Justitiële Dienstverlening (C)	5	Thema: SJD en Organisatie	5		
Thema: Relaties (D)	5	Thema: Wijken (D)	5	Thema: Rechtstoepassing	5		
Recht 2: Socialezekerheidsrecht (C) en Personen-en familierecht (D)	5	Recht 4: Formeel strafrecht (C) en Woon-en huurrecht (D)	5	Eigen profilering: Conflicthantering & Mediation en Specifieke doelgroepen		Afstuderen	15
Professionele Vaardigheden	5	Onderzoeksvaardigheden	5	Supervisie	5		
Praktijkleren & leerteam	20	Praktijkleren & leerteam	20	Praktijkleren & leerteam	20	Praktijkleren & leerteam	25